

احوال و آثار

میرزا محمد کاظم طهرانی

www.ketab.ir

امیر عباس نصیری یزدی

انتشارات سبزه

انتشارات سبزه
SabzehArt.ir

مصدق

فهرست	
۶	سخن ناشر
۷	مقدمه
۱۰	شرح احوال میرزا کاظم
۲۳	سیر تطور نستعلیق
۳۷	سطر
۱۸۱	سطرهای چاپ شده
۲۰۱	سطرهای تطبیقی
۲۶۳	مطابقتها
۳۲۹	سیاه مشق
۳۶۹	سیاه مشق‌های تطبیقی
۳۹۲	شکسته
۴۱۰	شاگردان، پیروان و دیگر میرزا کاظم‌ها

سخن ناشر

تاریخ پر از حوادثی است که بشر در عرصه‌های مختلف با آن پنجه نرم کرده است. بی شک ماندگارترین و زیباترین اتفاق‌ها در عرصه‌های هنر رخ داده است. این مهم در گرو خلاقیت نوابغی بوده که عاشقانه در صفحه‌ی هنر به خلق زیبایی پرداخته‌اند. رشته‌های گوناگونی که بی آنکه نوع تفکر و مرز جغرافیا حد تعیین کند، هنر نمایی کرده‌اند تا بی قید زمان و مکان بر دل‌ها، تا همیشه دلبری کنند.

صدها سال است که شاهد هنر نمایی خوشنویسان خلاق و خوش ذوق هستیم. فرم، خود معنا پذیرفته و بی آنکه سخنی بگوید، چشم جان را نشانه رفته و به کمند در آوردگان خویش را دنیایی پر از معنا و لذت بخشیده است. پس از حدود ۷۰۰ سال از تولد نستعلیق، خوشنویسی بزرگ به نام میرزا محمد کاظم طهرانی در کنار ۳ استاد نامی آن دوره پایه عرصه‌ی وجود گذاشت که فرم خط‌هایش توانست لحنی زیبا، برخورداری از صلابت، استواری و منقّه بودن را دارا باشد. سطر که ستون اصلی نستعلیق می‌باشد میدان جولان این هنر مند توانا بوده و توانسته در تکنیک نوشتن به نحوی اجرا کند که زلال بودن نوشته‌هایش در اثر قلمش و در هر حرف و کلمه به خوبی دیده شود. سایه روشن‌هایی در کلمات وی وجود دارد که علاوه بر زیبایی خاص، بدرستی مسیر رانش قلم را با ابهت تمام نشان می‌دهد.

همین امر باعث شده کلمات از حیث اجرا بسیار محکم، سالم، پخته و گاهی دست نیافتنی نوشته شوند. در این عرصه قدرت اجرای این استاد یگانه به اندازه‌ای بوده که با اطمینان سراغ مرکب‌های رقیق‌تر یا به اصطلاح مرکب‌های روحی بیشتر رفته تا هر زیر مشکی بودن مرکب توان اجرای پوشیده نماند.

مهارت وی به اندازه‌ای است که عیار خط‌هایش در مقایسه با هم بسیار اندک یا نزدیک به هم است. و با همین عیار گاهی در عرصه‌ی سیاه مشق و شکسته ذوق‌های غوطه‌ور آثار بسیار فاخری را خلق کرده است.

آنچه در این کتاب پیش روی شماست تمام یافته‌هایی است از چلیما، سلطان شکسته و سیاه مشق که تلاش کرده‌ایم تا جایی که صنعت چاپ در ایران اجازه می‌دهد به بهترین نحو ممکن به زیور چاپ ارائه و به منظر هنر دوستان تقدیم نماییم. در جمع آوری آثار، بخشی را با اسکن حرفه‌ای و بسیار دقیق انجام داده‌ایم و تعداد کمی فایل‌هایی بوده که به دست آوردیم شایان ذکر است که در جهت بهبود کیفیت تصاویر از هیچ کوششی دریغ نوردیدیم.

در صفحه‌آرایی به علت محدودیت عرض صفحات به ناچار سطرها حدود ۵ الی ۱۰ درصد کوچک تر شده‌اند. در طراحی کلی بنا بر سادگی بوده و تلاش کردیم جهت زیبایی بیشتر از همرنگی کاغذها در صفحه استفاده نماییم. نیز تلاش کردیم تا آثار بیشتری را چاپ کنیم و به ملاحظه حجم کتاب و قیمت مناسب از فضای هر صفحه در حد امکان استفاده کردیم. چندین بارش از حروف و کلمات انتخاب شده است که قدرت اجرا و مرکب رانی میرزا محمد کاظم به خوبی دیده شود. در فصل تطبیقی از موارد مشابه از استادان نامی که مطلب مشترک را نوشته‌اند، آورده شده تا در مقام مقایسه جایگاه میرزا کاظم با آن‌ها به خوبی دیده شود.

از استاد بزرگ و یگانه ام استاد غلامحسین امیرخانی به جهت عنایت بی دریغشان تقدیری ویژه دارم. در پایان از تمام کسانی که در به ثمر رسیدن این مهم ما را یاری کرده‌اند که نامشان در صفحه‌ی تقدیر ذکر شده است صمیمانه تشکر و قدردانی می‌نماییم. از دوست هنر مند امیر عباس نصیری که با پیشنهاد و همت خود نقش ارزنده‌ای را ایفا نموده و از هیچ کوششی دریغ نوردیدند سپاسگزارم.

انتشارات سبز بر آن است با نشر بهترین‌ها و با بهترین کیفیت در عرصه‌ی هنر خاطره‌ای خوش از احساس شکوه و زیبایی ولذت را در رنگ‌ها و جان مخاطبان‌ش رقم زنند.

مجتبی سبزه

اردیبهشت ۱۴۰۰